

Verslag dialoogavond commons – 27 april '18 – De Koer

1. Welkom in de Koer

John Vandaele en Marc Verheirstraeten lichten kort verloop en aanpak toe.

Kennismakingsronde van alle deelnemers.

Jef Seghers verwelkomt ons in de Koer. Jefs uitdaging: op zoek naar een aanpak waar een grote achterban ook deelneemt in eigenaarschap, en betrokkenheid Een plek die gedragen kan worden door een gemeenschap. Meer informatie: <http://dekoer.be/>

2. Terugblik op de eerste dialoogavond

John blikt terug op de eerste dialoogavond.

Belangrijk om mee te geven: er is vanuit een kerngroep op vraag van Michel Bauwens een aanzet van tekst opgemaakt die ook gebracht is op de eerste avond. Het verslag van de eerste dialoogavond vind je [hier](#).

Wat waren belangrijke lijnen?

- **Kennismaking commons en ambtenaren faciliteren.** Het hele stadsapparaat moet weten wat commons zijn.
- **Nood aan juridische souplesse.** Bekijken wat mogelijkheden zijn (cfr. publiek juridische cel)
- **Een budget voor de commons.**
- **Commons ontstaan uit een maatschappelijke noodzaak die de stad niet erkent en burgers wel.**
- **De organisatie van de commons en de definitie van de commons.** Vraag is hoe we de diversiteit van verschillende initiatieven kunnen organiseren. In eerste instantie is er de keuze om samen te werken rond interessante thema's voor meerdere initiatieven. Er was ook een mening dat een organisatie van commons niet nodig was. Het zou eigen zijn aan de aan de commons om net niet georganiseerd te zijn. Een vertaalslag is wel nodig. We moeten de definitie begrijpelijk kunnen maken voor onszelf en voor externen. Voorstel zoals de 10 geboden van de commons (zoals de Gentse feesten). Voorstel om de definitie te verduidelijken, aangevuld met lesgevens, sociaal werkers, ...

3. Hoe organiseren we ons verder in dit traject?

- Wat? 4 sessies op vrijdagavond
 - Vrijdag 2 maart
 - Vrijdag 27 april
 - Vrijdag 1 juni: commonstour om enkele van elkaars initiatieven te leren kennen
 - Vrijdag 22 juni: geplande dialoogavond – aanbevelingen om te groeien als partnerstad
- Wie? Gezamenlijk traject vanuit de idee partnerstad
 - werkgroep van commoners en administratie die verdere voorbereiding opneemt

- Wat betekent dit als engagement?
 - evaluatie en opvolging bijeenkomsten
 - voorbereiding reeds geplande bijeenkomsten op 1 juni en 22 juni
 - uitwerken van nota om verder te groeien als partnerstad (september 2018)
 - wie wil er betrokken zijn in een werkgroepje? Namen kunnen doorgegeven worden.

De werkgroep bestaat uit John Vandaele, Joris Rombaut, Nathalie Snauwaert, Lieven Hérie, Christophe Meert, Wouter Noppe, Annelore Raman, Tom Van Nieuwenhove, Emma Tytgadt en Marc Verheirstraeten.

John vraagt waarom er moet geland worden in september. Het bestuur heeft gevraagd om een aanbeveling te geven september. Dit zit ook vervalpt in het traject dat de administratie loopt ter voorbereiding van de nieuwe legislatuur. Veel medewerkers van de administratie zullen meelopen in dit traject. Tine De Moor merkt veel engagement vanuit de administratie. Zichtbaarheid geven aan de initiatieven is belangrijk in het jaar van de verkiezingen. De dynamiek die er vandaag is, moeten we ook tonen.

4. Voorstellingsronde initiatieven – uitdagingen inventariseren

Voorstellingsronde – elk initiatief krijgt drie minuten om zich kort voor te stellen. Achterliggende vragen daarbij:

- Waarom waren het burgers die dit opnamen?
- Hoe reageerde de overheid/de eigenaar/... op het initiatief?
- Zou er iets beter kunnen?
- Wat zou een boost geven aan het initiatief?

Op basis van de voorstellingsronde komen we tot volgende uitdagingen:

Wie	Uitdagingen
Groeinest lokaal, ecologisch voedsel toegankelijk maken voor iedereen http://www.groeinest.be/	Ruimte en middelen
Stadslanbou pionier Foodhub lerend netwerk / facilitator voor initiatieven, overheid, https://stadslanbougent.wordpress.com/	Locatie en middelen
Hoveling Gent Sint-Pieters tuinieren, mensen samenbrengen https://gentengarde.stad.gent/groepen/de-hoveling-buurtmoestuyn-gent-sint-pieters	locatie en ruimte
VOKO (Volkskeuken) samen aankoop van collectief (droge voeding, huishoudproducten, ...) http://www.anarchie.be/voko/	Netwerken bijvoorbeeld Ledeberg, Brugse Poort en samenwerking met andere initiatieven.
Hackersspace Gent chaotische werkplaats voor lezen en plezier, voorziet ruimte - doe je ding - Hoe doe je iets? (speelse	werkplaats, ruimte voor langere tijd met contract

slimheid). https://0x20.be/landing/	
De site en co: alle projecten in Rabot. http://www.rabotsite.be/nl	ruimte, aangepaste regelgeving, definitie: wat is publieke ruimte vs. private ruimte, werken rond diversiteit/inclusiviteit = tijd en energie
Meulstede-markt https://stad.gent/mmm https://www.facebook.com/MuideMeulstedeMorgen/	Nood aan winkels, nu te beperkt: test coöperatieve buurtwinkel: is dit levensvatbaar? Aanbod van ruimte voor andere initiatieven!
Wervel - Lunch met LEF recht op maaltijd (lokaal, ecologisch en fair) voor schoolkinderen - schoolmaaltijden claimen als commons. http://lunchmetlef.be/	Aanwerven 10 stadsboeren
Landhuis 1 ha grond, huisvesting daklozen, schuur volkskeuken. https://tlandhuis.wordpress.com/page/1/	vrije ruimte, site krijgen (symbolische euro) en renovatie gebouwen
Sint-Jacobsnieuwstraat Veel leegstaande panden/winkels – veel doorgaand verkeer – zoektocht naar nieuwe identiteit	Souplesse regelgeving – vergunningen – wonen boven winkels
DOK Werkplek voor verpozing en creatieve manoeuvres http://dokgent.be/	Stad Gent als dokbewoner
CLT Gent Wonen op gemeenschapsgrond http://cltgent.be/	Grondfonds – stop verkoop van gronden en zorg via andere modellen dat de gronden beschikbaar kunnen gemaakt worden voor wonen.

Na analyse kunnen we de uitdagingen in de volgende grote blokken onderverdelen:

- ruimte
- regelruimte
- middelen
- communicatie en herkenbaarheid
- engagement en samenwerking
- erkenning van expertise

Voor de volledige lijst van uitdagingen, zie bijlage.

5. *Conclusies en volgende stappen*

Er is geen tijd om alle uitdagingen te overlopen en te clusteren. Dit zal door de werkgroep verder opgenomen worden.

Michel Bauwens geeft nog een aantal reflecties mee. Ruimte, regels, en financiële ondersteuning zijn logische vragen die hier opduiken. Er is initiatief vanuit de stad nodig om de variatie aan initiatieven te ondersteunen, als een soort van ombudsdienst (cfr. een uniek loket zoals OOG voor ondernemers) voor commoners met als ondersteuning: ruimte, subsidies, enz. aan te bieden. Het is noodzakelijk

om de link te bewaken met het grotere verhaal. De urgentie die voortvloeit uit de klimaatsituatie bijvoorbeeld. Dat zet aan tot verandering en in die maatschappelijke transitie is samenwerking cruciaal. Het gemeenschappelijke is onder meer in die transitiebeweging. Commons zijn nodig om het met minder energie/materiaal te gaan doen in de toekomst.

Tine De Moor geeft ook aan dat er concurrentie conflicten kunnen ontstaan in de interactie met lokale handelaars. Dat was vandaag nog niet aanbod gekomen.

De relatie tussen transitiebeweging en commons is verwarrend. De transitiebeweging is veel ruimer dan de commonsinitiatieven. Essentieel bij de commons is dat je het eigen belang gaat overstijgen en je opnieuw aan het collectief gaat denken en leren (cfr. school for democracy). Om het nog duidelijker te stellen: voor de transitie zijn er naast de commons ook andere modellen mogelijk.

Bij de commons gaat het ook vaak om een strijd over ruimte en middelen. Hierbij gaat vaak veel tijd en energie verloren. Vandaar dat samenwerking cruciaal is.

Tine De Moor geeft aan dat het 'moeten' samenwerken en grote fusies niet werken voor commons initiatieven. Advies: zoek naar een governance model rond wat de verbindende factor is: de burgers. (cfr. voorbeeld in Rijsel). Wat zie je nu? Lobbynetwerken, rond thema's , energie, voedsel, sectorale netwerken. Governance structuren verenigen deze initiatieven, de manier van samenwerken en leren van elkaar. Laat het een les zijn: bij cohousing initiatieven is er eerst de groep en pas dan het gebouw.

In oktober is er de 'worldcommons week', wereldwijd, om extra aandacht te vragen over commons. Een uitwisseling met Utrecht kan een piste zijn om iets in die week rond te doen. Meer informatie: <https://www.worldcommonsweek.org/>

Op 1 juni organiseren we de commonstour. Suggestie om Hackersspace en gebouw Ateljee Muide Meulestede mee op te nemen in de tour.

Bijlage: alle verzamelde uitdagingen.

Dit zal nog verder geanalyseerd worden door de werkgroep:

Erkenning van expertise

- Erkenning - Wie zijn de helden van de stad? Wie zijn de échte helden?
- CLT (wonen op gemeenschapsgrond): stad moet mensen meer laten doen, geef de sleutel
- Professionaliseren - Foodhub
- Vertrouwen in activisme & leren uit/van diversiteit en ervaringsdeskundigheid
- Stop de grond en pandenverkoop: stel ze ter beschikking van burgerinitiatieven die "oplossingen" bieden en vertrouw sleutel toe aan de burger
- Commonsinitiatieven mogen niet alle structurele noden en problemen oplossen
- In openbaarheid treden (erkenning)
- Vertrouwen in activisme & leren uit cultuur van gemeenschappen

Politiek engagement & samenwerking

- Blijf geen eiland: commoning is per definitie politiek dus politiseer je engagement
- Samenwerken en kennismakingsinitiatieven
- Samen sterk - groepeer je
- Debat over publieke & private ruimte arena
- Crossover of circulair besturen --> deelnemen in verschillende cooperaties / commons
- Verbindende plek (verschillende partners)
- Gelijkwaardigheid in besluitvorming tussen overheid en burger vs. middenveld / transparantie en medeverantwoordelijkheid
- Hoe maken we de commoner in elke Gentenaar wakker?
- Gelijkwaardigheid in besluitvorming tussen overheid en burger vs. middenveld / transparantie en medeverantwoordelijkheid

Communicatie & herkenbaarheid commons

- The undercommons: de marketing is slecht want we zijn te braaf, publiciteit rond de commons (commons TV: youtube/facebook/instagram -- commons website (commons.gent) -- video met interviews)
- Correcte invulling van de commons
- Dok: stel de stad wordt DOK-bewoner (taskforcewonen, commons-toerisme)
- 10 boeren aanwerven om te voorzien in stadschoolmaaltijden
- Debat over publieke & private ruimte arena
- Activeren van diversiteit
- Debat publiek/privaat domein gebruik als voorwerp van afspraken rond commons = toegankelijk voor iedereen
- Wat zijn commons? 30 jaar onderzoek! Definitie (zie www.collectieve-actie.info) Een commons is een governance/beheersregime waarbij een collectief van gebruikers-leden,

samen een collectief goed(eren) beheert en gebruikt en daartoe regels afspreken waarbij hun individueel gebruik ondergeschikt gemaakt wordt aan het collectief doel.

- Wiki vd commons uitkuisen: (1) commons = 5 %, (2) burgerinitiatieven = 60 %, (3) restparticipatie stad-burger = 20 %

Ruimte

- Ruimtelijke plannen aanpassen ad. maatschappelijke vragen (oa ruimte voor stadslandbouw oa RUP 169)
- Structureel ruimte voorzien voor succesvolle vbn v. tijdelijke invulling
- Ruimte - Een locatie die we hebben voor een lange termijn
- Stadsombusdienst 'commons' (ruimte, juridisch, geld)
- Meulstede-markt: nood aan winkels, nu te beperkt --> coöperatieve buurtwinkel (vrienden v. Meulstede, sociale kruidenier, S.O. (?) Jan 2019: start winkel in Ateljee Test: coöperatieve winkelconcept testen: is dit levensvatbaar?
- Ruimte geven en beheer van burgerinitiatieven
- Ruimte voor een werkplaats (onbetaalbaar)
- Landhuis: 1 ha grond, huisvesting daklozen, schuur volkskeuken. Noden: vrije ruimte, site krijgen (symbolische euro) en renovatie gebouwen
- Hackersspace: chaotische werkplaats voor lezen en plezier, voorziet ruimte - doe je ding - Hoe doe je iets? (speelse slimheid). Nood: werkplaats, ruimte voor langere tijd
- Hoveling (G.S.P.) (?) Nu: mensen samenbrengen --> Nood aan locatie en ruimte
- Verschillende functies voor één ruimte (opslag, wonen, ateliers, ...) --> ruimtelijke ordening
- Bovenliggende bouwlagen voor "makers" (herbestemming)
- Stadslandbouw pionier Foodhub: lerend netwerk / facilitator voor initiatieven, overheid, ... Nood aan: locatie en middelen
- De site en co: alle projecten in Rabot. Nood aan: ruimte, aangepaste regelgeving, definitie: wat is publieke ruimte vs. private ruimte, werken rond diversiteit = tijd en energie
- Groeiness: lokaal, ecologisch voedsel toegankelijk maken voor iedereen - netwerk / experimenteerruimte (Nest) / 28 april / 26 mei - 7 werken van groeiness: noden van foodcommons inventariseren. Nood aan: ruimte en middelen
- Hoveling (G.S.P.) (?) Nu: mensen samenbrengen --> Nood aan locatie en ruimte

Resources

- Kennis en Data is vaak te duur
- Middelen (om voedsel toegankelijk te maken)
- Coaching voor commons (via de VDAB?)
- Levensonderhoud voor de commons - maar al te vaak moeten commons stoppen omdat ze een job moeten zoeken
- Commons doorbreken het economisch marktmodel
- Wat is waardevol? Waar steken we geld in?
- Burgerschool = leren / Hoe cooperatief organiseren en begeleiding opstart
- Stadsombusdienst 'commons' (ruimte, juridisch, geld)

- Dok: stel de stad wordt DOK-bewoner (taskforcewonen, commons-toerisme)
- Lets Gent - administratieve en juridische ondersteuning om de vzw draaiende te houden
- Money = Fonds, commons "bank", alternatieve stadsmunt
- VOKO (Volkskeuken): samen aankoop van collectief (droge voeding, huishoudproducten, ...), onderdeel gegroeid uit anarchistisch centrum. Noden: nood aan netwerken. Vb: Ledeberg, Brugse Poort en samenwerking met andere initiatieven.
- Commons koppelen aan bedrijven. Return in ruimte en geld onder de vorm van een loon bvb
- Uitdaging: hoe concurrentie lokale initiatieven met lokale middenstand? Bijvoorbeeld: voko -> gaat in concurrentie met natuurvoedingswinkel
- Wervel - Lunch met LEF - Recht op maaltijd (lok, ecolog, enfain) voor schoolkinderen - schoolmaaltijden claimen als commons. Nood: aanwerven van 10 stadsboeren
- Stadslandbouw pionier Foodhub: lerend netwerk / facilitator voor initiatieven, overheid, ... Nood aan: locatie en middelen
- Groeïnest: lokaal, ecologisch voedsel toegankelijk maken voor iedereen - netwerk / experimenteerruimte (Nest) / 28 april / 26 mei - 7 werken van groeïnest: noden van foodcommons inventariseren. Nood aan: ruimte en middelen

Regelruimte

- Experiment ondersteunen ipv blokkeren. Faciliteren ipv waarden stellen. Vrijgeleide voor het experimenten in ruil voor afspraken op gelijkwaardige basis
- Administratie voor subsidies - terwijl we eigenlijk soms gewoon willen oefenen - uit experimenteren komt vaak meer dan uit strakke plannen
- Flexibeler vergunning horeca
- Soepeler regelgeving
- Hoe ruimte voor (lange termijn) experimenten (soepelere regelgeving noodzakelijk) aanbieden zonder dat deze als precedenten kunnen dienen?
- Flexibiliteit groen tegen gevels
- Flexibiliteit naar horeca vergunningen om succesvolle popups te laten voortbestaan
- Flexibiliteit naar invulling bouwlagen boven handelspanden op sint-jacobsnieuwstraat om jonge makers, creatievelingen, cocreatie, ondersteuning audiovisuele kunsten mogelijk te maken
- Juridische toolbox / Juridische speelruimte en ontwikkelruimte
- Met rust laten
- Professionaliseren / organiseren / definiëren / coördineren TOV openheid / experiment / doen / frisheid
- De site en co: alle projecten in Rabot. Nood aan: ruimte, aangepaste regelgeving, definitie: wat is publieke ruimte vs. private ruimte, werken rond diversiteit = tijd en energie
- Ruimte krijgen om een nood in te vullen